

POSTANOWIENIE

12 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 12 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku J.K.

z udziałem L.C.

o dział spadku i zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej J.K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnowie

z 10 stycznia 2023 r., I Ca 552/22,

1.odrzuca skargę kasacyjną,

**2.oddala wniosek L.C. o zasądzenie na jej rzecz od
skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 10 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie oddalił apelację wnioskodawcy J.K. wniesioną od postanowienia Sądu Rejonowego w Brzesku z 3 czerwca 2022 r., który dokonał działu spadku po J.K.1 i zniesienia współwłasności między wnioskodawcą i jego siostrą L.C.

Wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną od tego orzeczenia, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 160 200 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga wnioskodawcy jest niedopuszczalna *rationae valoris* w świetle art. 519¹ § 4 punkt 4 k.p.c. i jako taka podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Z treści postanowienia Sądu Okręgowego wynika, że wartość przedmiotu spadku wynosi 160 200 zł, zaś udział 5/6 części przysługujący wnioskodawcy w dzielonym majątku spadkowym posiada wartość 133 500 zł. Sąd Rejonowy przyznając spadkowe gospodarstwo rolne L.C., w którym posiada ona udział wynoszący 1/6 część, zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 106 800 zł z tytułu spłaty, rozłożoną na raty, a zatem obniżył spłatę należną wnioskodawcy o kwotę 26 700 zł. Sąd Okręgowy zaaprobował to rozstrzygnięcie, oddalając apelację wnioskodawcy, który nie wskazał w niej wartości przedmiotu zaskarżenia i nie został wezwany do uzupełnienia tego braku formalnego apelacji.

Stosownie do art. 519¹ § 4 punkt 4 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach dotyczących zniesienia współwłasności i działu spadku, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że w tego rodzaju sprawach, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada wartości całego dzielonego majątku, lecz wartości konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia. Z reguły wartość ta nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie materiału sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, Nr 4, poz. 60; z 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14; z 13 marca 2015 r., III CZ 13/15; z 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15; z 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15; z 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16 i z 26 października 2017 r., II CZ 64/17). Wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym nie może być ponadto wyższa niż wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w apelacji, a dopuszczalne wyjątki od tej zasady określa art.

368 § 2 zdanie drugie i trzecie w związku z art. 3984 § 3 i art. 398²¹ k.p.c. Na wartość przedmiotu zaskarżenia nie ma również wpływu wzrost lub utrata wartości składników majątkowych stanowiących przedmiot postępowania. Odpowiednie stosowanie do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym art. 19-23 k.p.c. (art. 398⁴ § 3 w związku z art. 368 § 2 zdanie drugie i trzecie k.p.c.) nie może uzasadniać jej ponownego ustalenia (aktualizacji) według zasad prowadzących do podwyższenia ponad dotychczasową wartość przedmiotu sprawy, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2006 r., IV CZ 3/06; z 14 maja 2010 r., II CSK 561/09; z 22 października 2010 r., V CSK 160/10; z 19 listopada 2015 r., IV CZ 52/15; z 22 czerwca 2018 r., II CZ 30/18, OSNC-ZD 2019, nr C, poz. 39 oraz z 28 lipca 2023 r., I CSK 3851/22).

Skarżący wadliwie podał wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w kwocie 160 200 zł, stanowiącej wartość całego składnika majątkowego podlegającego podziałowi w sytuacji, w której przysługiwał mu w nim udział wynoszący 5/6 części o wartości 133 500 zł., w sposób oczywisty niespełniający przesłanki dopuszczalności skargi kasacyjnej wskazanej w przytoczonym przepisie.

W tej sytuacji orzeczono, jak w sentencji. Zawarty w odpowiedzi uczestniczki na skargę kasacyjną wniosek o zasądzenie na jej rzecz od wnioskodawcy kosztów postępowania kasacyjnego podlegał oddaleniu, albowiem wniosła ona jedynie o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej w razie jej przyjęcia i z tymi tylko wnioskami było związane żądanie zasądzenia kosztów postępowania. Koszty sporządzenia i wniesienia odpowiedzi na skargę nie mogą być zatem uznane za koszty celowej obrony w razie odrzucenia skargi kasacyjnej, ponieważ wniosek o ich zasądzenie związany był z innym postulowanym przez przeciwnika skargi rozstrzygnięciem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7 - 8, poz. 91; z 5 grudnia 2013 r., III SK 23/13 oraz z 18 grudnia 2012 r., II CSK 397/12).

(A.D.)

r.g.